

7. Наказ Міністерства фінансів України "Про результативні показники бюджетної програми" від 27.10.2009 р., № 1252.

8. Крупка М. Програмно-цільовий метод бюджетування в Україні / М. Крупка // Вісник Львівського університету ім. Івана Франка. – Сер.: Економіка. – 2009. – Вип. 41. – С. 16-34.

Ярошевич Н.Б., Матвицишин В.Е. Развитие в Украине современных технологий макрофинансового бюджетирования

Рассмотрены практические аспекты программно-целевого бюджетирования в Украине и зарубежный опыт его внедрения; раскрыто возникновение программно-целевого метода, его сущность, определены особенности внедрения программно-целевого метода планирования бюджетов в Украине.

Ключевые слова: программно-целевой метод планирования бюджетов; бюджетирование; бюджетная политика; бюджетная программа; показатели результативности исполнения бюджетной программы.

Yaroshevych N.B., Matviyishyn V.Ye. Development of modern world macrofinancial budgeting technologies in Ukraine

The article is focused on the practical aspects of program-target budgeting in Ukraine and global implementation experience in the management of budget resources. Occurrence of essence of program-target method of budget planning and basic features implementation of program-target method in Ukraine where identified.

Keywords: program-target method of planning; budgeting; budget policy; budget program; the indicators of result.

УДК 336.64 Доц. І.Ф. Ясіновська¹, канд. екон. наук; ст. викл. Н.Є. Ціцька²

ПРОБЛЕМИ ПРИБУТКОВОСТІ ТА РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ВИРОБНИЦТВА ПРОДУКЦІЇ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА У ПІДПРИЄМСТВАХ ЛЬВІВЩИНИ

Розглянуто актуальні проблеми прибутковості та рентабельності виробництва продукції сільського господарства сільськогосподарськими підприємствами Львівщини, вирішення яких сприятиме збільшенню виробництва сільськогосподарської продукції та покращенню фінансового стану сільгосппідприємств області.

Ключові слова: прибуток, рівень рентабельності, фінансовий стан, державна підтримка, сільськогосподарські підприємства.

Постановка проблеми. Прибутковість та рентабельність виробництва продукції сільського господарства є запорукою ефективного сільськогосподарського виробництва, яке здатне забезпечити продовольчу безпеку держави. Прибуток є основою стабільності як окремих підприємств, так і галузі загалом. Особливо актуальними залишаються питання пошуку шляхів збільшення власних доходів сільгосппідприємств, оскільки можливості їх до залучення фінансових ресурсів є обмеженими.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Питання прибутковості та рентабельності виробництва продукції сільського господарства висвітлено у працях багатьох вчених-економістів. Так, протягом останніх років над дослідженням цього питання працювали: В.Г. Андрійчук, П.С. Березівський, О.А. Біттер, М.Й. Малік, П.Т. Саблук, Д.А. Янок та інші.

¹ Львівська державна фінансова академія;

² Львівський національний аграрний університет

Постановка завдання. Ставилось завдання дослідити актуальні проблеми прибутковості та рентабельності виробництва продукції сільського господарства, на основі проведення аналізу сучасного стану, а також окреслити основні підходи покращання фінансового стану сільськогосподарських підприємств Львівщини.

Виклад основного матеріалу. Прибуток є основою економічного розвитку підприємства та відображає довгострокову мету його діяльності. Це – основне джерело фінансування витрат на розвиток підприємства. Водночас, прибуток є важливим джерелом ресурсів держави.

Прибуток є найважливішим узагальнювальним показником оцінки ефективності функціонування підприємства, тому що в ньому відображено результати всіх сторін діяльності: виробництво, реалізація, собівартість, ефективність використання виробничих ресурсів.

Як зазначає Д. Янок, низка вчених вбачає суть прибутку, як економічної категорії, в тих функціях, які він виконує: нагромадження, стимулювання, розподіл. Функція нагромадження полягає в тому, що прибуток є основним джерелом збільшення власних активів підприємства й гарантом розширеного відтворення виробництва. Стимулювальна функція проявляє себе в заохоченні управлінського персоналу за одержані результати, зростанні заробітної плати за високі показники виробництва. Функція розподілу виражена у привласненні прибутку і розподілі його між підприємством і державою, підприємством і власниками [4, с. 93].

Результативним показником роботи підприємства є і рентабельність. Вона показує те, що кошти, одержані від реалізації продукції (робіт, послуг), не тільки відшкодовують затрати на їх виробництво, а й приносять прибутки. Показники рентабельності більш повно, ніж прибуток, характеризують остаточні результати господарювання, тому що їх величина показує співвідношення ефекту з наявними або використаними ресурсами. Показник рівня рентабельності дуже часто використовують для оцінювання і аналізу економічної ефективності. Як зазначає В.Г. Андрійчук, "він має чіткий економічний зміст, просту методику визначення і, що важливо, є наскрізним, порівняним в часі та просторі" [1, с. 56].

До основних завдань аналізу прибутковості і рентабельності підприємства відносять: системний контроль за формуванням фінансових результатів, визначення впливу чинників на фінансові результати діяльності підприємства, виявлення резервів збільшення суми прибутку і рівня рентабельності та прогнозування їх величини, оцінювання роботи підприємства щодо використання можливостей збільшення його прибутку і рентабельності, розроблення заходів щодо освоєння виявлених резервів. Сільське господарство, як вид економічної діяльності залишається однією із провідних галузей Львівщини та посідає третє місце після промисловості, транспорту і зв'язку. В усіх категоріях господарств області на 2,8 % сільськогосподарських угідь створюється 4,2 % валової продукції сільського господарства від загального її обсягу в Україні [3, с. 15].

Діяльність сільськогосподарських підприємств спрямована на досягнення максимально можливого економічного результату – прибутку. Основним джерелом прибутку підприємств є операційна діяльність. За 2010 р. прибуткові сільськогосподарські підприємства від збуту продукції (робіт, послуг) отримали 586,8 млн грн прибутку, решта – зазнали 40,8 млн грн збитків. Результат їх операційної діяльності був позитивним і становив 525,8 млн грн прибутку. Впродовж 2008-2010 рр. спостерігається зменшення питомої ваги підприємств, що отримали збитки. Рівень рентабельності від реалізації продукції сільського господарства має чітку тенденцію росту. Так, рівень рентабельності рослинництва у сільськогосподарських підприємствах Львівщини у 2010 р. становив 39,6 %, що є досить пристойним показником. Водночас, рівень рентабельності тваринництва у 2010 р. становив 0,7 %, що є єдиним додатним показником впродовж усього досліджуваного періоду, хоч, як ми розуміємо, такий рівень показника не забезпечує рентабельного виробництва [2, с. 4].

У 2010 р. прибутковим було виробництво зернових та зернобобових культур, цукрових буряків (фабричних), картоплі, овочів відкритого ґрунту. У тваринництві рентабельною була реалізація молока і молочних продуктів, м'яса птиці та свиней. Залишилось збитковим вирощування великої рогатої худоби – рівень збитковості становив 36,4 %, овець та кіз – 45,6 %, яєць – 5,5 % [2, с. 4]. Фінансові результати діяльності сільськогосподарських підприємств значно різняться в різних організаційно-правових форм господарювання. Основна частка прибутку припадає на господарські товариства (85,8 %), менша – на приватні підприємства (13,8 %), сільськогосподарські виробничі кооперативи (0,1 %), інші підприємства (0,3 %). Інші 94 сільськогосподарські підприємства внаслідок своєї діяльності у 2010 р. зазнали збитків на суму 61,4 млн грн [2, с. 6].

Диференціація прибутковості різних організаційно-правових форм господарювання зумовила і їх диференціацію за рівнем рентабельності. Найвищого рівня рентабельності виробництва продукції рослинництва досягли господарські товариства, тваринництва – міжгосподарські та інші. Загалом, найвищий рівень рентабельності виробництва продукції сільського господарства у сільськогосподарських підприємствах Львівської області зафіксований в господарських товариствах.

Варто зазначити, що сьогодні найефективнішими є приватні підприємства. Господарські товариства, виробничі кооперативи й державні підприємства мають значно гірші економічні показники, але це зовсім не означає, що вони не мають перспектив. Якщо завдяки залученню інвестицій вдасться досягти оптимальних обсягів виробництва, запровадити сучасні технології, вони зможуть досягти результатів, не гірших, ніж у приватних підприємствах.

Сільськогосподарські підприємства одержують державну підтримку за виробництво окремих видів продукції сільського господарства. Так, впродовж 2010 р. сільськогосподарські підприємства Львівщини одержали державну підтримку обсягом 48946,5 тис грн, в тому числі за рахунок бюджетних дотацій – 18443,2 тис грн та 30503,3 тис грн – зокрема податку на додану

вартість. Продиференціювавши обсяги державної підтримки в аспекті різних організаційно-правових форм господарювання, бачимо, що найбільші суми державної підтримки одержали господарські товариства, дещо менші – приватні підприємства.

Більша частина державних коштів була спрямована на розвиток тваринництва. Державна підтримка сільськогосподарського виробництва сприяла збільшенню вирощування свиней та птиці. Водночас неефективним було виробництво значної частини сільськогосподарської продукції. Рівень оплати праці залишився найнижчим серед усіх видів економічної діяльності.

Висновок. Отже, існують значні резерви підвищення ефективності виробництва продукції сільського господарства, що підтверджує одночасне існування високорентабельного і збиткового виробництва продукції в однакових природно-економічних умовах.

Збільшенню виробництва сільськогосподарської продукції та покращенню фінансового стану сільськогосподарських підприємств сприятиме оновлення матеріально-технічної бази; збільшення інвестицій в основний капітал; створення ефективної мережі дорадчих або консультативних пунктів. Проведення виваженої та довгострокової державної політики у сфері сільського господарства теж є вагомим чинником забезпечення достатнього рівня прибутковості сільгоспвиробників.

Література

1. Андрійчук В.Г. Теоретико-методологічне обґрунтування ефективності виробництва / В.Г. Андрійчук // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2005. – № 5. – С. 52-63.
2. Основні економічні показники роботи сільськогосподарських підприємств Львівської області у 2010 році : стат. бюлетень. – Львів : Головне управління статистики у Львівській області, 2011. – 29 с.
3. Сільське господарство Львівщини у 2010 році : стат. зб. – Львів : Головне управління статистики у Львівській області, 2011. – 164 с.
4. Янок Д.А. Економічний зміст фінансових результатів діяльності підприємств / Д.А. Янок // Економіка АПК : міжнар. наук.-виробн. журнал. – 2003. – № 11. – С. 91-95.

Ясиновска И.Ф., Цицька Н.Е. Проблемы прибыльности и рентабельности производства продукции сельского хозяйства в предприятиях Львовщины

Рассмотрены актуальные проблемы прибыльности и рентабельности производства продукции сельского хозяйства сельскохозяйственными предприятиями Львовщины, решение которых будет способствовать увеличению производства сельскохозяйственной продукции и улучшению финансового состояния сельхозпредприятий области.

Ключевые слова: прибыль, уровень рентабельности, финансовое состояние, государственная поддержка, сельскохозяйственные предприятия.

Yasinovska I.F., Tsitska N.E. The problems of profitability and profitability of agriculture production in enterprises of Lviv Region

The issues of the day of profitability and profitability of agriculture production are considered by the agricultural enterprises of Lviv Region, the decision of which will be instrumental in the increase of agricultural production and improvement of the financial state of regional agricultural enterprises.

Keywords: income, level of profitability, financial state, state support, agricultural enterprises.